

USTAWA

z dnia [...], o zmianie:

- 1. Ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin.**
- 2. Ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.**

Art. 1.

W ustawie z dnia 18 lutego 1994 r., o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz.U. z 2020 r., poz. 723), wprowadza się następujące zmiany:

- 1) Uchyla się:
  - a) art. 8a.
  - b) art. 13, ust. 1, pkt 1c.
  - c) art. 13a.
  - d) art. 13b.
  - e) art. 13c.
  - f) art. 15c.
  - g) art. 24a.
- 2) W art. 15e, skreśla się: „lub art. 15c”.
- 3) W art. 24, ust. 1, skreśla się: „z zastrzeżeniem art. 22a”.
- 4) W art. 24, ust. 2, skreśla się: „i art. 22a”.
- 5) Art. 13, ust. 1, pkt 1a otrzymuje brzmienie: „okresy służby w charakterze funkcjonariusza Policji państwowej, Milicji Obywatelskiej, organów bezpieczeństwa państwa, z wyjątkiem służby określonej w ust. 2”.

Art. 2.

- 1) Unieważnia się:
  - a) Informacje Instytutu Pamięci Narodowej o przebiegu służby w organach bezpieczeństwa państwa.
  - b) Informacje Instytutu Pamięci Narodowej o przebiegu służby na rzecz totalitarnego państwa.
- 2) Dokumenty wymienione w punkcie 1, lit. a oraz w punkcie 1, lit. b, nie będą uwzględniane przy ustalaniu wysokości świadczenia.
- 3) Dokumenty wymienione w punkcie 1, lit. a oraz w punkcie 1, lit. b, nie później niż w terminie 30 dni od wejścia w życie niniejszej ustawy, zostaną usunięte z będących w dyspozycji Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego MSWiA, akt osobowych funkcjonariuszy i przekazane do Instytutu Pamięci Narodowej.

Art. 3.

- 1) Organ emerytalny, nie później niż w terminie 30 dni od wejścia w życie niniejszej ustawy, z uwzględnieniem przepisów art. 1, pkt od 1 do 5 oraz art. 2, pkt 2, dokona z urzędu ponownego ustalenia wysokości świadczenia funkcjonariuszy, których świadczenie ustalono na podstawie decyzji o ponownym ustaleniu wysokości świadczenia, uwzględniających Informację Instytutu Pamięci Narodowej o przebiegu służby na rzecz totalitarnego państwa.
- 2) Ponowne ustalenie wysokości świadczenia następuje:
  - a) Dla funkcjonariuszy, którym wysokość świadczenia ustalono z uwzględnieniem Informacji Instytutu Pamięci Narodowej o przebiegu służby na rzecz totalitarnego państwa - od dnia pierwszej wypłaty świadczenia w zmienionej wysokości, ustalonej z uwzględnieniem Informacji Instytutu Pamięci Narodowej o przebiegu służby na rzecz totalitarnego państwa.
  - b) Dla funkcjonariuszy, którym wysokość świadczenia ustalono z uwzględnieniem Informacji Instytutu Pamięci Narodowej o przebiegu służby na rzecz totalitarnego państwa, a którym do dnia 30 września 2017 roku wypłacane było świadczenie w wysokości ustalonej z uwzględnieniem Informacji Instytutu Pamięci Narodowej o przebiegu służby w organach bezpieczeństwa państwa - od dnia pierwszej wypłaty świadczenia w zmienionej wysokości, ustalonej z uwzględnieniem Informacji Instytutu Pamięci Narodowej o przebiegu służby w organach bezpieczeństwa państwa.
- 3) Ponownego ustalenia wysokości świadczenia, o którym mowa w punkcie 2, lit. a oraz w punkcie 2, lit. b, dokonuje się uwzględniając roczne waloryzacje świadczenia.
- 4) W roku podatkowym, w którym funkcjonariuszowi wypłacone zostanie świadczenie, w wysokości ustalonej zgodnie z punktem 2, lit. a lub 2, lit. b, do świadczenia tego stosuje się pierwszy próg podatkowy.

Art. 4.

W ustawie z dnia 18 grudnia 1998 r., o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz.U. z 2019 r., poz. 1882, Dz.U z 2020 r., poz. 1273), wprowadza się następujące zmiany:

- 1) Uchyla się art. 25, ust. 4.
- 2) Uchyla się art. 25, ust. 5
- 3) W art. 25, ust. 1, pkt 1, skreśla się: „a także akt funkcjonariuszy”.
- 4) W art. 28a, ust. 2, pkt 3, skreśla się: „ze wskazaniem danych osobowych osób, takich jak: imię, nazwisko, data urodzenia, imię ojca”.

Art. 5.

- 1) Prezes Instytutu Pamięci Narodowej, nie później niż w terminie 30 dni od wejścia w życie niniejszej ustawy, usunie z zasobów archiwalnych Instytutu Pamięci Narodowej i przekaze ministrowi właściwemu dla spraw wewnętrznych, akta osobowe funkcjonariuszy, przekazane do Instytutu Pamięci Narodowej na podstawie art. 25, ust. 1, pkt 1 Ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pa-

mięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.

- 2) Obowiązek przekazania akt osobowych nie dotyczy akt osobowych funkcjonariuszy:
  - a) Którzy zostali skazani prawomocnymi wyrokami za zbrodnie, o których mowa w art. 1, pkt 1, lit. a, Ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.
  - b) Którzy zostali skazani prawomocnymi wyrokami za przestępstwa, o których mowa w art. 54 i art. 55, Ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.
  - c) Przeciwno którym Główna Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu bądź oddziałowa komisja ścigania zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, prowadzi śledztwa w sprawach o zbrodnie, o których mowa w art. 1 pkt 1 lit. a, Ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.
  - d) Przeciwno którym oddziałowa komisja ścigania zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, prowadzi śledztwa w sprawach o przestępstwa, o których mowa w art. 54 i art. 55, Ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.
- 3) Jeżeli śledztwo, o którym mowa w punkcie 2, lit. c lub w punkcie 2, lit. d, zakończy się umorzeniem lub jeżeli po wniesieniu oskarżenia zapadnie prawomocny wyrok uniewinniający, obowiązki przekazania podlegają również akta osobowe funkcjonariusza, przeciwko któremu śledztwo prowadzono lub którego oskarżono.
- 4) Zabronione jest tworzenie kopii akt osobowych, wymienionych w punkcie 1 i w punkcie 3.

Art. 6.

Ustawa wchodzi w życie w dniu jej ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

Uzasadnienie.

Aktualnie, w Sejmie znajduje się poselski projekt ustawy (druk nr 100), „o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin”. Projekt ten jest wadliwy, z następujących przyczyn:

1. Już sam tytuł projektu zawiera błąd formalny, polegający na podaniu niezgodnie z istniejącym stanem prawnym, nazwy ustawy nowelizowanej, bo pomija funkcjonariuszy Służby Wywiadu Wojskowego. Uwagę na to zwrócił ekspert d/s legislacji w Biurze Analiz Sejmowych.
2. Art. 1, pkt 2 projektu przewiduje usunięcie z art. 13, ust. 1 ustawy zaopatrzeniowej, punktu 1c, czyli zapisu o równorzędności „okresów służby na rzecz totalitarnego państwa” ze służbą w Policji i w pozostałych formacjach, wymienionych w tytule ustawy zaopatrzeniowej. Jeśliby przepis ten wszedł w życie, służba w organach bezpieczeń-

stwa państwa musiałaby zostać uznana **tylko** za okres składkowy, ponieważ nie można by jej było przyporządkować do żadnej innej służby, wymienionej w tak znowelizowanym art. 13, ust. 1 ustawy zaopatrzeniowej.

Ale autorzy projektu nie dostrzegają konsekwencji usunięcia punktu 1c i w uzasadnieniu projektu, niezgodnie z tym, co zamierzają uchwalić piszą, że [...] *Zmiany proponowane w art. 1 zakładają uchylenie art. 8a, 13a, 13b, 13c, 15c, 22a oraz skreślenie ust. 1 pkt 1c w art. 13. Zmiany te stanowią powrót do ustawowego wskaźnika 2,6 % podstawy wymiaru emerytury za każdy rok służby pełnionej zarówno przed jak i po 31 lipca 1990 r. Odwołują się do uregulowań prawnych wprowadzonych w tym zakresie ustawą zaopatrzeniową z dnia 18 lutego 1994 r., uchwaloną przez Sejm RP [...].*

Tymczasem, po uchwaleniu projektowanej zmiany, przykładowa podstawa wymiaru emerytury funkcjonariusza z 30-letnią wysługą, obliczona zgodnie z art. 15, ust. 1 znowelizowanej ustawy zaopatrzeniowej, ale **bez uwzględniania** doliczeń, a także służby wojskowej, okresów zatrudnienia w cywilnych zakładach pracy i podobnych składkowych, wyglądałby następująco:

Służba przed 1990 rokiem*	Służba po 1990 roku	Wyliczenie
5 lat	25 lat	$40\% + (13 \times 2,6\%) + (2 \times 1,3\%) = 76,4\%$
10 lat	20 lat	$40\% + (8 \times 2,6\%) + (7 \times 1,3\%) = 69,9\%$
15 lat	15 lat	$40\% + (3 \times 2,6\%) + (12 \times 1,3\%) = 63,4\%$
20 lat	10 lat	$(13 \times 2,6\%) + (17 \times 1,3\%) = 55,9\%$
25 lat	5 lat	$(8 \times 2,6\%) + (22 \times 1,3\%) = 49,4\%$
30 lat	0 lat	$30 \times 1,3\% = 39\%$

* Zgodnie z projektem Lewicy - okres nieskładkowy.

3. Art. 2 projektu zawiera niespotykane w ustawie zaopatrzeniowej określenie „*ponowne obliczenie*” i nie określa, od jakiej daty biec będzie ponowne ustalenie wysokości świadczeń. Tylko w uzasadnieniu projektu wskazuje się, że [...] *Świadczenie, po przeliczeniu, będzie należne za okres od pierwszego miesiąca następującego po miesiącu wejścia w życie postulowanej nowelizacji [...].*

Jeśli dodać do tego zawarte w tym uzasadnieniu stwierdzenie, że [...] *wobec oczywistej bezprawności ustawy z 16 grudnia 2016 r., należy przewidywać znaczące koszty odszkodowań, wraz z odsetkami, które mogą być orzekane w trybie postępowań sądowych, z powodztwa dziesiątków tysięcy byłych policjantów i funkcjonariuszy oraz ich rodzin [...]* zasadne staje się przypuszczenie, że celem projektu jest również ochrona budżetu państwa, poprzez:

- a. Uniemożliwienie ponownego ustalenia wysokości świadczenia od dnia jego pierwszej wypłaty w zmienionej (obniżonej) wysokości oraz ograniczenie finansowych skutków przewidywanych, korzystnych dla funkcjonariuszy, sądowych rozstrzygnięć spraw odwoławczych.

- b. Umorzenie postępowań odwoławczych, ponieważ decyzje organu emerytalnego, wydane na podstawie znowelizowanej ustawy, uwzględniać będą żądania strony, a tym samym spełnione zostaną przesłanki art. 477¹³§1 *Kodeksu postępowania cywilnego*.
4. Art. 2 projektu nie określa, na jakich zasadach nastąpi ponowne ustalenie wysokości świadczenia; z urzędu, czy na wniosek funkcjonariusza, W uzasadnieniu co prawda mówi się, że postępowanie takie [...] *ZER MSW będzie wszczynał z urzędu, w terminie 6 miesięcy od daty wejścia proponowanej ustawy w życie [...], ale zapisu tego nie będzie w ustawie, więc nie wywoła on skutku prawnego. Ponadto niezrozumiały jest długi, półroczny okres bezczynności organu emerytalnego. Autorzy projektu nie wyjaśniają jego przyczyn.*
5. Zaprezentowana wyżej tabela wskazuje, że jedyną grupą, która nie traci finansowo na poselskim projekcie, są zweryfikowani funkcjonariusze, którzy w organach bezpieczeństwa państwa służyli nie dłużej niż 5-6 lat i przez około 25 lat kontynuowali służbę po 1990 roku.
6. Jeśliby założyć, że wynika to z niezrozumienia przepisów nowelizowanej ustawy, a nie z celowego działania, to jednak większość użytej w uzasadnieniu argumentacji świadczy jednak o tym, że chodzi głównie o przywrócenie świadczeń za służbę po 1990 roku, a dokładnie mówiąc, o zniesienie limitu przeciętnej emerytury, wypłaconej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, bo przecież obowiązujący wskaźnik podstawy wymiaru za każdy rok służby po 1990 roku i tak wynosi 2,6%. Na przykład:
- [...] *Jedna ze stron tej umowy w pełni się z niej wywiązała, druga – Państwo Polskie, bez żadnej prawnie uzasadnionej przyczyny zerwało ją, uznając po kilkudziesięciu latach, że ówczesne ustalenia są nieważne, podobnie jak wieloletnia służba tysięcy policjantów, funkcjonariuszy i żołnierzy po 1990 r. dla wolnej i niepodległej Ojczyzny [...].*
  - [...] *skutkiem ustawy nie będzie odebranie pozornych przywilejów emerytalnych, ale znaczne obniżenie emerytur i rent osobom, które w zdecydowanej większości służyły także po 31 lipca 1990 r. na rzecz wolnej i demokratycznej Polski [...].*
  - [...] *Ustawa tworzy sytuację, w której jakikolwiek okres służby przed 31 lipca 1990 roku decyduje o drastycznym obniżeniu świadczeń emerytalnych i rentowych, np. słuchaczy i wychowawców szkół podległych ówczesnemu Ministrowi Spraw Wewnętrznych [...].*
7. Projekt ignoruje fakt, że po uchwaleniu ustawy, w aktach osobowych funkcjonariuszy w dalszym ciągu pozostawać będą wciąż **ważne i obowiązujące** *Informacje* Instytutu Pamięci Narodowej: o przebiegu służby w organach bezpieczeństwa państwa oraz o przebiegu służby na rzecz totalitarnego państwa, które organ emerytalny **będzie musiał uwzględniać** przy ustalaniu wysokości świadczeń. Może to doprowadzić do błędnego obliczenia wysokości świadczenia, a tym samym do kolejnych odwołań od decyzji organu emerytalnego i w konsekwencji, do kolejnej nowelizacji ustawy zaopatrzeniowej.

Poza tym, *Informacje* te wydane zostały wbrew przepisom *Ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r., o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu*, która nie przewiduje wydawania zaświadczeń o przebiegu służby, a tym samym udziału Instytutu w procesie przyznawania i ustalania wysokości świadczeń funkcjonariuszy. Poselski projekt ustawy nie mówi o tym, jak postąpić z tymi bezprawnie

wydanymi dokumentami, czyli potwierdza ich ważność

8. Niedopuszczalne jest, że w zasobach archiwalnych Instytutu Pamięci Narodowej wciąż znajdują się akta osobowe funkcjonariuszy, którzy nie zostali skazani prawomocnymi wyrokami za czyny, określone w art. 1, pkt 1, lit. a oraz w art. 54 i art. 55 *Ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r., o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu*. W konsekwencji społeczeństwo przekonane jest, że **wszyscy** funkcjonariusze organów bezpieczeństwa państwa to potencjalni przestępcy, dlatego słusznie figurują w katalogu Instytutu i dlatego słusznie obniżono im świadczenia emerytalno-rentowe. Taki stan rzeczy umożliwia bezprawne, instrumentalne i motywowane politycznie wykorzystywanie akt osobowych, które z ustawowymi zadaniami Instytutu nie ma nic wspólnego. Ale projekt ustawy nie odnosi się tej patologicznej sytuacji.

Biorąc powyższe pod uwagę należy uznać, że zawarty w druku nr 100, poselski projekt ustawy, został napisany z pobieżną tylko i wrywkową znajomością ustawy zaopatrzeniowej, z błędnym założeniem, że wystarczy usunąć tylko niesprawiedliwe według autorów, przepisy ustawy zaopatrzeniowej, żeby przywrócić świadczenia. Tak nie jest, co wykazane zostało w uzasadnieniu niniejszego projektu ustawy.

Przedłożony tutaj projekt to minimum, które musi być uwzględnione w przyszłych pracach legislacyjnych, ponieważ:

- Usuwa on ze nowelizowanej ustawy zaopatrzeniowej niepotrzebną definicję służby w organach bezpieczeństwa państwa, zawartą w *Ustawie lustracyjnej* i przywraca tej służbie taki, bezwarunkowy status równorzędności ze służbą w Policji i pozostałych, wymienionych w tytule ustawy zaopatrzeniowej formacjach, jaki miała przed nowelizacjami w 2009 i w 2016 roku.
- W przeciwieństwie do projektu poselskiego, nie pozoruje przywrócenia, czy też zwrotu świadczeń za cały okres pobierania ich w zmniejszonej wysokości, ale świadczenia te rzeczywiście przywraca, bez względu na długość okresów służby w organach bezpieczeństwa państwa i po 1990 roku
- Odnosi się do rozliczeń podatkowych funkcjonariuszy, którym świadczenia zostaną przywrócone.
- Usuwa z obiegu prawnego obie *Informacje* Instytutu Pamięci Narodowej.
- Wyłącza Instytut Pamięci Narodowej z procesu przyznawania i ustalania świadczeń funkcjonariuszy.
- Na określonych zasadach, przywraca akta osobowe funkcjonariuszy tam, gdzie powinny się znajdować, a tym samym, chociażby częściowo zdejmuje z tych funkcjonariuszy medialny, polityczny i społeczny status przestępców, którym jeszcze nie udowodniono winy lub winy tej udowodnić, z różnych przyczyn nie można.

Projekt poselski ignoruje wszystkie te problemy i nie przewiduje jakichkolwiek działań w celu ich rozwiązania.

Do 2009 roku, organ emerytalny, przy przyznawaniu i ustalaniu wysokości świadczenia, nie miał problemu z odróżnieniem służby w organach bezpieczeństwa państwa od innych służb. Do 2009 roku, a w niektórych przypadkach i do 2016 roku, problemu nie mieli również sami funkcjonariusze, dla których nie miał znaczenia fakt, że część, a czasami całość świadczenia pobierali właśnie za służbę w organach bezpieczeństwa państwa. Dlatego zasadne jest przypuszczenie, że wydane na podstawie niniejszej nowelizacji ustawy

zaopatrzeniowej, decyzje organu emerytalnego o ponownym ustaleniu wysokości świadczenia, również nie będą zaskarżane w postępowaniu odwoławczym.

Niektóre zapisy, szczególnie te, odnoszące się do daty uwzględnianej przy ponownym ustaleniu wysokości świadczenia czy do zwrotu przez Instytut Pamięci Narodowej akt osobowych funkcjonariuszy mogą wydawać się zbyt skomplikowane, ale założeniem było takie zredagowanie tekstu, które uniemożliwiałoby jego dowolną, niezgodną z celem tych przepisów interpretację.

Projekt to propozycja do dyskusji, poprawiania, korygowania, również do rzeczowej, konstruktywnej krytyki, bo jak każde dzieło człowieka, mimo dołożenia wszelkich starań, może kryć niezamierzone błędy.

Inspiracją był rzeczowy, analityczny [wpis](#), na profilu „*NIE dla obniżania emerytur mundurowych*”. Autor, być może jako pierwszy zauważył, a na pewno jako pierwszy publicznie przedstawił uzasadnione, krytyczne uwagi wobec projektu Lewicy, zawartego w sejmowym druku nr 100.

Uzupełnienie.

Przykładowe, prezentowane w tabeli wyliczenie podstawy wymiaru emerytury dla funkcjonariusza z 10-letnią służbą przed 1990 rokiem i 20-letnią służbą po 1990 roku:

- 40% - art. 15, ust. 1 - za 15 lat służby po 1990 roku
- 13% - art. 15, ust. 1, pkt 1 - za pozostałe 5 służby po 1990 roku
- 7,8% - art. 15, ust. 1, pkt 2 - za 3 lata poprzedzające służbę po 1990 roku
- 9,1% - art. 15, ust. 1, pkt 3 - za pozostałe 7 lat służby przed 1990 rokiem, która w myśl projektu będzie okresem nieskładkowym

Razem: 69,9% podstawy wymiaru.